

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KHOA HỌC CHÍNH TRỊ

NGUYỄN CÔNG DŨNG. ***Định hướng chính trị tư tưởng báo điện tử ở Việt Nam hiện nay***

Chuyên ngành: Xây dựng Đảng và Chính quyền Nhà nước

Mã số: 62 31 02 03

Việt Nam đang là quốc gia có tốc độ phát triển Internet vào loại cao của châu Á và thế giới. Số người tiếp nhận thông tin qua mạng lên đến gần một phần ba dân số, trong đó đa phần là lớp trẻ, một bộ phận nhận thức chính trị có mặt còn hạn chế, dễ bị các thế lực thù địch kích động, lôi kéo. Trong khi đó, tình hình quốc tế có nhiều biến động khó lường. Các thế lực thù địch ráo riết thực hiện chiến lược “diễn biến hòa bình”, gây bạo loạn lật đổ, sử dụng các chiêu bài “dân chủ”, “nhân quyền”, “tôn giáo”..., trọng điểm là tập trung xuyên tạc, phủ định chủ nghĩa Marx-Lenin và tư tưởng Hồ Chí Minh; xuyên tạc thành tựu của công cuộc đổi mới ở Việt Nam, kích động đòi đa nguyên chính trị, đa đảng đối lập, làm ảnh hưởng đến niềm tin của nhân dân với Đảng... hòng làm thay đổi chế độ chính trị ở nước ta.

Tính đến giữa năm 2013, cả nước có 76 báo, tạp chí điện tử đang hoạt động. Bên cạnh một số báo làm tốt chức năng, nhiệm vụ, đúng tôn chỉ, mục đích thì một số báo còn chưa thực sự kiên quyết đấu tranh với các luận điệu sai trái, thù địch; chưa kiên quyết chống xu hướng thương mại hóa báo chí, coi nhẹ giáo dục, bồi dưỡng chính trị tư tưởng cho đội ngũ cán bộ, biên tập viên, phóng viên của mình. Định hướng chính trị tư tưởng có ý nghĩa

như kim chỉ nam, vạch đường, chỉ lối cho mọi hoạt động, góp phần giúp báo điện tử bảo đảm chất lượng, nội dung, không xa rời mục đích tôn chỉ. Với lý do đó, đề tài “Định hướng chính trị tư tưởng báo điện tử ở Việt Nam hiện nay” là vấn đề cơ bản cấp thiết, có ý nghĩa lý luận, thực tiễn sâu sắc.

Nội dung chính của luận án được trình bày trong 3 chương.

Chương 1: *Những vấn đề cơ bản về định hướng chính trị tư tưởng báo điện tử ở Việt Nam.*

Báo điện tử là sự kết hợp của các loại hình báo in, báo nói, báo hình trong một thể thống nhất. Báo điện tử gồm hai loại: các báo điện tử độc lập được cấp phép hoạt động; và các báo, tạp chí điện tử nằm trong các cơ quan báo, tạp chí in hoặc cơ quan báo nói, truyền hình trực thuộc một tòa soạn. Ưu điểm của báo điện tử là thông tin nhanh, có chiều sâu - rộng của thông tin, không giới hạn về diện tích, thời lượng. Có tính tương tác, tích hợp đa phương tiện và kết nối nhiều trang web; có tính nhanh chóng - tức thời với tốc độ lan truyền nhanh; khả năng tìm kiếm dễ dàng. Việc xuất bản báo điện tử rất tiện lợi, nhanh chóng, ít tốn kém, việc phát hành không phụ thuộc vào thời gian, không gian và biên giới. Tuy nhiên, nhược điểm của báo điện tử là độ tin cậy của thông tin chưa cao; thậm chí người đưa thông tin có thể nặc danh.... Việc lưu trữ của báo điện tử khó khăn, vấn đề bản quyền khó quản lý, nội dung dễ bị copy một phần hoặc nhiều phần...

Định hướng chính trị tư tưởng báo điện tử là tổng thể những chủ trương,

biện pháp của Đảng, Nhà nước, cơ quan chức năng, các tổ chức, các lực lượng tác động vào đội ngũ nhà báo và các khâu, các bước trong kế hoạch, quy trình xuất bản tin, bài, bảo đảm cho mọi hoạt động của báo điện tử luôn giữ vững mục đích, tôn chỉ, phản ánh đúng quan điểm, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, thực tiễn công cuộc đổi mới, xây dựng, bảo vệ Tổ quốc và đáp ứng nhu cầu, nguyện vọng chính đáng của nhân dân. Định hướng chính trị tư tưởng cho các báo điện tử được thực hiện thông qua việc tổ chức cho đội ngũ nhà báo, phóng viên, biên tập viên nghiên cứu, quán triệt, học tập các nghị quyết, đường lối, chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước; cấp ủy đảng phối hợp với ban biên tập ở các báo điện tử thường xuyên lãnh đạo tổ chức quán triệt, học tập các chỉ thị, nghị quyết của Đảng; tổ chức cho đội ngũ nhà báo, phóng viên, biên tập viên nghiên cứu, quán triệt và thực hiện đúng các văn bản pháp luật; xây dựng và phát huy vai trò của các cơ quan chỉ đạo, quản lý báo chí, đoàn thể, hiệp hội...

Chương 2: Thực trạng, kinh nghiệm định hướng chính trị tư tưởng báo điện tử ở Việt Nam hiện nay.

Ở Việt Nam thời gian qua, báo điện tử đã phát triển rất nhanh chóng, ngày càng thể hiện là tiếng nói của Đảng, Nhà nước, của các tổ chức chính trị, xã hội và là diễn đàn của nhân dân. Đảng, Nhà nước và các cơ quan chức năng, cấp ủy, tổ chức đảng trong các cơ quan báo điện tử đã từng bước nhận thức đúng, đề cao trách nhiệm lãnh đạo, chỉ đạo giữ vững định hướng chính trị tư tưởng báo điện tử. Nội dung, hình thức, biện pháp định hướng chính trị tư tưởng các báo điện tử ở Việt Nam ngày càng phong phú, phù hợp, hiệu quả. Nhiều báo đã tích cực, chủ động góp phần tuyên truyền, phổ biến

chủ nghĩa Marx-Lenin và tư tưởng Hồ Chí Minh, đấu tranh làm thất bại âm mưu, thủ đoạn phá hoại của các thế lực thù địch.

Tuy nhiên, bên cạnh đó, không ít báo điện tử của các bộ, ngành, địa phương còn gặp nhiều khó khăn, có cả hạn chế, yếu kém, thậm chí còn phạm sai lầm, khuyết điểm trong định hướng chính trị tư tưởng. Nhận thức, trách nhiệm, năng lực của một số chủ thể, lực lượng còn hạn chế trong việc định hướng chính trị tư tưởng báo điện tử. Nội dung định hướng cũng chưa thực sự sâu sắc, đầy đủ, toàn diện, rõ ràng, còn một vài hiện tượng xa rời tôn chỉ, mục đích; hình thức, phương pháp định hướng của một số báo cũng chưa thực sự phong phú, sinh động...

Nguyên nhân của những hạn chế nêu trên trước tiên là do mặt trái của nền kinh tế thị trường đã tác động mạnh mẽ, tạo ra xu hướng thương mại hóa báo điện tử nhanh hơn, sâu sắc hơn. Một nguyên nhân quan trọng khác là do sự chống phá của các thế lực thù địch, chúng coi báo điện tử và Internet như một mũi nhọn, một kênh hữu hiệu để chống phá ta quyết liệt. Bên cạnh đó, các cơ quan tham mưu lãnh đạo, quản lý nhà nước còn chưa theo kịp sự phát triển của báo điện tử, có lúc thiếu kinh nghiệm lãnh đạo, chỉ đạo và quản lý. Ban biên tập của một số báo điện tử, nhất là tổng biên tập ở một số tờ báo, còn yếu về bản lĩnh chính trị và năng lực tổ chức, quản lý. Công tác đào tạo chuyên môn về báo điện tử ở các học viện, nhà trường đào tạo báo chí còn có những mặt hạn chế, còn chậm so với sự phát triển của báo điện tử; chưa chủ động đổi mới đồng bộ, toàn diện các báo điện tử ở địa phương. Tinh thần trách nhiệm của một số tổ chức đảng, cán bộ, đảng viên, trong đó có một số đảng viên

làm công tác quản lý trong cơ quan báo điện tử, chưa ngang tầm với nhiệm vụ.

Chương 3: Yêu cầu và giải pháp tăng cường định hướng chính trị tư tưởng báo điện tử ở Việt Nam hiện nay.

Trong những năm tới, đời sống kinh tế, chính trị thế giới, khu vực và trong nước tiếp tục diễn biến phức tạp, khó lường, đặc biệt là những vấn đề liên quan tới suy thoái kinh tế, chủ quyền biển đảo. Bên cạnh đó, khoa học công nghệ, truyền thông đang trên đà phát triển nhanh chóng, tiếp tục tạo ra những đột phá mới về công nghệ đối với báo điện tử trên thế giới. Ở Việt Nam, hạ tầng viễn thông, Internet đang ngày càng phát triển, tạo cơ hội cho báo điện tử tiếp tục phát triển mạnh mẽ cả về quy mô, số lượng và chất lượng. Hơn nữa, lớp người già thường sử dụng báo in truyền thống ngày một ít đi, giới trẻ với những “con người công nghệ” ngày một nhiều, mở ra thời kỳ báo điện tử phát triển mạnh mẽ, ngày càng chiếm ưu thế cùng với phát thanh, truyền hình. Bởi vậy, công tác tư tưởng, lý luận, báo chí phải phát huy vai trò đi đầu, đón đường, xung kích. Định hướng chính trị tư tưởng báo chí nói chung, báo điện tử nói riêng là việc làm cấp thiết, không được chủ quan buông lỏng.

Để tăng cường định hướng chính trị tư tưởng báo điện tử ở Việt Nam hiện nay, trước hết cần giữ vững và tăng cường sự lãnh đạo của Đảng, quản lý của Nhà nước đối với báo điện tử. Đổi mới, ban hành, hoàn thiện và tổ chức quán triệt, thực hiện nghiêm túc các nghị quyết, chỉ thị, văn bản pháp quy của Đảng và Nhà nước đối với hoạt động của báo điện tử. Đồng thời, đổi mới, hoàn thiện nội dung quản lý nhà nước đối với báo điện tử, bao gồm: Xây dựng pháp luật, quy hoạch, kế hoạch, chính

sách phát triển, chính sách tài trợ báo điện tử, chính sách đối với nhà báo; Ban hành quy chế hoạt động, cấp giấy phép hoạt động báo điện tử; Hướng dẫn, kiểm tra việc thực hiện phương hướng, nhiệm vụ báo điện tử và các quy định pháp luật về báo điện tử, xử lý các vi phạm theo quy định của pháp luật. Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Báo chí 1999 cần bổ sung, đề xuất những nội dung liên quan đến quản lý nhà nước đối với báo điện tử. Để nâng cao hiệu quả quản lý nhà nước đối với báo điện tử, cần thực hiện tốt một số biện pháp sau: Rà soát, bổ sung những nội dung mới liên quan đến báo điện tử; Phân định đặc thù khác nhau giữa báo điện tử và các loại hình báo chí khác để có nội dung quản lý phù hợp; Bảo đảm quyền tự do báo chí của công dân nhưng cũng cần tăng cường quản lý, ngăn chặn tình trạng lợi dụng tự do báo chí, lợi dụng ưu thế công nghệ Internet để báo chí điện tử tư nhân trá hình hoạt động...

Bên cạnh đó, cần nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của cấp ủy, tổ chức đảng trong cơ quan báo điện tử. Bồi dưỡng, rèn luyện nâng cao phẩm chất chính trị, đạo đức, lối sống, kiến thức, năng lực của tổng biên tập, ban biên tập và đội ngũ làm báo. Xác định đúng nội dung, vận dụng linh hoạt, sáng tạo các hình thức, phương pháp định hướng chính trị tư tưởng báo điện tử. Lãnh đạo, quản lý phát triển tốt cơ sở hạ tầng, kỹ thuật cho các báo điện tử hiện nay.

Luận án được bảo vệ thành công tại Hội đồng chấm luận án cấp Học viện, họp tại Học viện Chính trị - Bộ Quốc phòng năm 2014.

HUỆ NGUYỄN
giới thiệu